

ХАБАР

Ўзбекистон Республикаси Алоқа Вазирлиги нашри

1992 йил мартдан чиқа бошлаган ● 1997 йил, 4 апрель № 14 (242) ●

Сотувда нархи эркин

Жорий йилнинг 28 март куни бўлиб ўтган Алоқа вазирлиги ҳайъати ййгилишида соҳанинг муҳим масалалари кўриб чиқилди. Ййгилишни Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазир А. Ҳ. Жўрабоев бошқарди.

Маълумки, электралоқа корхоналари ишига оид устивор йуналишлар ҳукуматимиз томонидан тасдиқланган «2010 йилгача республика телекоммуникация тармоқларини тараққий эттириш ва ривожлантириш Миллий дастури» асосида ишлаб чиқилган эди. Хўш, жойларда мазкур Миллий дастурда кўзда тутилган вазифаларнинг икроси қандай бўлган? Ҳайъат ййгилишида мана шу масала бўйича «Ўзбектелеком» концерни раиси Т. Бикметов сўзга чиқиб, бу борада қилинаётган ишлар тўғрисида гапирди. Маърузачи ўтган йил мобайнида 219 минг рақамга мўлжалланган янги АТСлар қурилганини, Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида умумий сигими 70 минг рақамли станциялар бунёд этилиб, фойдаланишга тахт қилиб қўйилганини айтди.

Шу кунларда бир қатор станцияларда монтаж ишлари олиб борилмоқда. Қорақалпоғистон Республикаси, Хоразм, Бухоро ва Навоий вилоятларида янги рақамли АТСларни қуриш бўйича тегишли ҳужжатларни расмийлаштириш ишлари ниҳоясига етказилган. Мазкур бунёдкорлик ишлари Япониянинг ОЕСГ жамғармаси ажратган кредит маблағи ҳисобидан амалга оширилади.

Транс-Осиё-Европа кабели магистрали қурилишида шу кунга қадар

800 километрга кабель ётқизилди. Аммо режадаги вазифаларни белгиланган мuddатларда тулиқ бажаришга эришилмаяпти. Бунга қурилишнинг етарли маблағ билан ўз вақтида таъминланмаётганлиги сабаб бўлаётир. Мазкур қурилишда қилинаётган ишларнинг барчаси тармоқ маблағи ҳисобидан удаланмоқ-

да. Жойлардаги алоқа корхоналари ТОЕ қурилишига қизиққан барча корхона, ташкилот, ҳўжалик ва ҳокимликларнинг маблағларини бу ишга жалб этолмаётир. Бу борада фақатгина Тошкент вилояти ҳокимликларидан маблағ келиб тушган.

Жорий йилда катта ҳажмдаги ишларни амалга ошириш мўлжалланган. Жумладан, қуввати 300 минг рақамли бўлган АТСларни, ТОЕ қурилишининг биринчи навбатини қуриб ишга тушириш ҳамда Тошкент шаҳрида транспорт телефон «ҳалқа»-си қурилишини ниҳоясига етказиш лозим. Фарғона водийсида ДУУ Телеком ҳамда республика жанубидаги вилоятларнинг электралоқа корхоналари негизда эса Бақри компанияси билан тузилган қўшма корхоналарнинг фаолиятини йўлга қўйиш, УДИНЕТ корхонасини тузиш

тилган ишларни амалга ошириш учун қўшимча молия манбалари, жўмладан, истеъмолчиларнинг маблағларини янада фаол жалб қилишга шаҳар қаратди.

Ййгилишда Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиоллаштириш ишлаб чиқариш бирлашмасининг бошлиғи Ш. Одилов корхонанинг аҳрлига қўрсатаётган хизматлари билан боғлиқ бўлган ишлари тўғрисида маъруза қилди. У тармоқни ривожлантириш борасидаги ишлар ҳажми усанлигини, фуқароларнинг хондонларига телефон урнатиш бўйича яна 100 мингга ариза тушганлигини айтди. Жорий йилнинг уч ойи ичида хондонларга 2600 та телефон урнатилди. Шаҳарда 34 минг рақамга мўлжалланган АТС фойдаланишга шай қилиб қўйилди, йил охиригача эса 80 минг рақамли янги АТСларни ишга тушириш кўзда тутилган. Тошкент шаҳар

телефон алоқаси ва радиоллаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси пойтахтдаги электрон АТСлари етти рақамликка ўтказишга тайёрланмоқда. Қолган АТСлар аввалгидек 6 та рақамларда ўз фаолиятини давом эттираверади. Бу АТСларнинг ўзаро ҳаракатини таъминлаш анчайин мураккаб йомушдир.

Аҳрлидан телефон хизмати учун тўлов ҳақларини қабул қиладиган бўлимлар сони 7 тадан 12 тагача етказилди,

Ҳайъат ййгилиши бу борадаги ишларни давом эттиришни тавсия этди.

Алоқа вазирининг биринчи уринбосари В. Л. Штейнберг март ойида алоқа каналлари йуналишларининг бирида содир бўлган ўзилиш сабаблари тўғрисида маълумот берди. Шу билан бирга бир қатор алоқа корхоналари ишида жиддий камчиликлар борлиғи маълум бўлди. Шаҳарлараро ва халқаро алоқа тармоқларини бошқариш маркази (бошлиғи Р. Рамазонов), Халқаро ҳисоб-китоб ва шартномалар маркази (бошлиғи М. Холмуротова), «Ўзбектелеком» концерни (раис уринбосарлари — Э. Аллаев, М. Кожакан) каби корхона ва ташкилотларнинг иши танқидий баҳорланди. Тошкент телефон-телеграф станцияси бошлиғи М. Зоқидов, Шаҳарлараро алоқа ва телевидение ҳудудий ишлаб чиқариш бирлашмаси бошлиғи Т. Оразбоев, Вазирликнинг бўлим бошлиғи М. Содиковларнинг ишига ҳам эътироз билдирилди. Ҳайъат алоқа корхоналари раҳбарлари эътиборини ишда бўшашмаслик, масъулият ва ташаббусни сусайтирмасликка қаратиб, алоқа воситаларидан фойдаланишни ташкил этишда зарур тартибни жорий қилиш учун барча чораларни қуриш, ҳар эҳти-молга қарши фавқуллодда ҳодисаларда алоқанинг захира қисмини тузишни қатъий талаб қилди.

А. КУДИНОВ

ҲАЙЪАТ ТАЛАБЧАНЛИКНИ ОШИРМОҚДА

апрель ойида яна 19 та бўлим очилди. 064 рақамли маълумотнома хизмати телефони кечаю кундуз ишламоқда. Аммо барибир бирлашма фаолиятида қўллаб қамчиликлар мавжуд. Ҳайъат ййгилишида мана шу камчиликларга алоҳида эътибор қилинди. Сифат курсаткиларининг таҳлили жуда су-ст олиб борилган, қуриладиган чоралар тадбирлар етарли даражада эмас. Шу боис ҳам ҳайъат пойтахт аҳрлисига хизмат қўрсатишни яхшилашга оид бўлган қатор таклифларни билдирди.

Ҳайъат ййгилишида Алоқа вазирининг уринбосари М. М. Маҳмудов тармоқни бошқаришни такомиллаштириш билан боғлиқ бўлган масалалар тўғрисида ахборот берди. Вазир уринбосари билдирган таклифлар диққат билан кўриб чиқилди ва мўҳокама қилинди.

● 31 март-2 апрель кунлари Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Грецияда расмий ташриф билан бўлди.

● Республика Вазирлар Маҳкамасининг вазирликлар, идоралар, ҳокимликлар ва бозор инфратузилмаси ташкилотлари фаолиятини мувофиқлаштиришни ях-

● Алишер Навоий номидаги адабиёт институтида матншўнос олим Порсо Шамсиев таваллудининг 100 йиллиғига бағишланган тантанали ййгилиш бўлиб ўтди.

● Туркменистон Президентини Сапармурод Ниёзов Кавказорти ва Украинага табиий газ узатиш тўхтатилганлигини маълум қилди. Ушбу рес-

● Хитойда поражурликка қарши курашни кўчайтиришга қаратилган янги қонун қабул қилинди.

● АҚШ Давлат котиби Мадлен Олбрайт Эстония учун «НАТОга эшиклар очик», деб баёнот берди.

● Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик Кенгаши Албанияга қўлмиллат-

ОЛАМДА НУМА ГҲИ?

● Янгиликлар ● Воқеалар ● Хабарлар

шиллашга доир фармойишига мувофиқ, кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни рағбатлантириш бўйича республика Мувофиқлаштириш кенгаши тузилган эди. Вазирлар Маҳкамасида Бош вазир, Мувофиқлаштириш кенгашининг раиси Ўткир Султонов раислигида шу кенгашнинг биринчи мажлиси ўтказилди.

● Тошкентда гиёҳвандликка қарши кураш масалаларига бағишланган халқаро семинар ўтказилди.

публикаларнинг етказиб берилган газга ҳақ тўламаётганликлари боис ана шундай қарорга келинди.

● 1994 йилнинг октябрь ойида Озарбайжонда давлат тўнтарини қилишга уринган кўчларга раҳбарлик қилган собиқ бош вазир Сурут Гусейнов ҳибсга олиниб, Москвадан Боку шаҳрига келтирилди.

● ХХР пойтахтида «Россия Хитой жамоатчилиғи наздида» деб номланган жамоат сўрови яқунлари эълон қилинди.

ли кўчларни киритиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу кўчлар Албанияга етказиб бериладиган инсонпарварлик юкларини қуриқлашга мўлжалланган бўлиб, мамлакатда парламент сайловлари ўтказилгунга қадар бўлади.

● Германияда чиқади-ган «Генерал-Анцайгер» газетасининг ёзишича, НАТО бош қароргоҳи «ша-роит тақозоси билан» Бельгия пойтахтидан Боннга кўчирилиши мумкин.

БОЛАЛАР ҲАҚИДА ҒАМХЎРЛИК

Ўзбекистон алоқа ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитасининг IV пленуми бўлиб ўтди. Уни Марказий Қўмита раиси Т. Назаржонов бошқарди.

Пленумда Ўзбекистон алоқа ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси раисининг уринбосари М. Мирзааҳмедов «Болалар дам олиш оромгоҳларини 1997 йил ёзи мавсумига тайёрлаш тўғрисида» маъруза қилди. Маърузачи ўтган йили Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида болаларни ёзи таътилда дам олдириш масаласи алоҳида кўриб чиқилганлигини, бу масалага 1997 йил — Инсон манфаатлари йилида ҳар бир алоқа корхоналари жиддий эътибор беришлари лозимлигини айтиб ўтди.

Музокараларда Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиоллаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси бошлиғи Ш. Одилов, Наманган, Фарғона, Қашқадарё, Жиззах вилоятлари алоқа хо-

димлари бирлашган касаба уюшмаси раислари М. Муқимов, А. Усмонов, К. Каримов, Н. Мамадалиевлар сўзга чиқиб, ўз фикр-мулоҳазалари билан уртоқлашдилар.

Пленум кун тартибидаги ташкилий масалаларни кўриб чиқди. Марказий Қўмита молия бўлими мудир К. Мухаммаджонов Марказий Қўмита раисининг уринбосарлиғига ҳамда Сирдарё вилояти, Деҳқонobod туман почта алоқа боғламаси бошлиғи Ш. Убайдуллаев Марказий Қўмита аъзолиғига сайландилар.

Пленум ишида Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирининг уринбосари М. Маҳмудов иштирок этди.

Қурилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

(Ўз мухбиримиз)

Сурхондарё вилояти радио-телевизион узатиш маркази бошлиги Ботир Муродович Курбонов 55 ёшга тулди. Ана шу умр мазмуни бугун яққол кузга ташланиб турибди. Дарвоқе, Ботир Курбонов танлаган касбига садоқат билан бепуқсон ишлаб келмоқда.

Вилоят радио-телевизион узатиш маркази Термиз тумани ҳудудида жойлашган. Ундаги телеминоранинг баландлиги 352 метр бўлиб, Тошкент телеминорасидан кейин иккинчи ўринда туради. Йирик иншоот бундан беш йил илгари ишга туширилган эди. Бу

янгилик вилоят ижтимоий ҳаётида катта воқеа бўлган. Ботир ака радио-телевизион узатиш маркази бунёд этилгунча тиним билмади. Бунда вилоят электралоқа корхонаси бошлиги

Олимжон Эшонов ҳамда шу корхона мутахассислари Ашурали Даминов, Нормухамд Муҳаммадиев, Гулчехра Мухтарулина ҳамда Абдуваҳоб Уринбоевлар камарбаста бўлишди. Натихада вилоят меҳнаткашлари учун катта имконият яратилди. Радиосиётириш ва телевизион курсатувларни узатишда юз бериб келаётган баъзи камчиликлар барҳам топди. Ҳозир ҳамма аҳли нафақат вилоят аҳолисига, балки кўшин Туркманистон, Тожикистон мамлакатларига ҳам хизмат курсатмоқда. Ўзбекистон телевидениеси курсатувлари ва республика радиоси эшиттиришлари бевосита шу марказ орқали хориқлик мухлислар-

га узатишмоқда.

Мустақиллик туфайли вилоят микросида ҳам маҳаллий телекурсатувлар намойиш этила бошланди. Ҳозир Сурхондарё телевидениеси ҳафтанинг олти кунда эфирга чиқмоқда. Бундан ташқари Денов, Шеробод туманлари ва Термиз шаҳрида телеканаллар иш бошлади. Албатта, бу ишлар вилоят радио-телевизион узатиш маркази жамоаси зиммасига катта масъулият юклайди. Шунинг учун Ботир Курбонов раҳбар сифатида ходимлар малакасини оширишга катта эътибор бермоқда. Мута-

арзон. Деҳқончилик қилмоқчи бўлганларга Учқизил посёлкаси, Вахшвор, Хобдак, Субка қишлоқлари ҳудудидан ер берилган.

— Ҳар йили ишчи-хизматчиларимиз оиласи бепул қишлоқ хужалик маҳсулотлари билан таъминланади, — дейди Ботир Курбонов. — Радио-телевизион узатиш маркази ва унинг бўлимларида навбатчилик қиладиган ходимларга етарли қишқи озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилган.

Албатта, бу каби хайрли ишлар жамоа ҳаётида муаммолар йўқ экан де-

роқ, Денов телевизион узатиш маркази қурилмаларини ўрнаттиш ишлари ниҳоятга етмай қолди.

— 1996 йил жамоамиз учун чиндан ҳам қийин йил бўлди, — дея суҳбатда давом этди Ботир Курбонов. — Гап шундаки, иқтисодий мустақиллик баъзи масалаларда муаммоларни кундаланг қилиб қўймоқда. Бизнинг радио-телевизион узатиш марказимизга янги узатиш ускуналари қўйилган.

Ботир Курбонов раҳбарлик қилаётган аҳил жамоа бугун имкон қадар ишламоқда ва янги имкониятлар изламоқда. Уларнинг фаолиятида узилиш бўлмаслиги етилган мазмуннинг зудлик билан ҳал этилишига боғлиқ.

Нортожи ЗИЁЕВ,
жамоатчи муҳбир,
Термиз тумани

ИМҚОН ИЗЛАГАН ИНСОН

хассислар учун йилига икки марта техник ўқиш ташкил этилган. Ўз бурчига сидқидилдан ёндошиб ишлайдиган маҳаллий кадрлар сафи кенгаймоқда. Ҳозирги кунда Муса Лолахонов, Николай Югай, Олтибой Пардаев ва Исмоил Шоймардоновлар гайрат курсатиб меҳнат қилмоқдалар.

Агар раҳбар жамоа аъзоларига эътиборли ва гамжур бўлса, иззат-обрўли ошса ошадик, асло кам бўлмайди. Буни Ботир аканинг жамоадаги ўрни мисолида яққол куриш мумкин. Вилоят радио-телевизион узатиш марказида унумли ишлаш учун барча шароитлар яратилган. Ётоқхона ходимларнинг иккинчи уйига айлантилган. Ошхонада тайёрланаётган овқатларнинг нархи ҳам

ган фикрни билдирмайди. Ботир ака етилган масалаларни ўз вақтида англашга ва уни жамоа билан маслаҳатлашиб ҳал қилишга одатланган. Утган йили Вахшвор телевизион узатиш марказининг узатиш ускуналари янгиланди. Би-

саланинг зудлик билан ҳал этилишига боғлиқ.

ҚИЁМЖОН АКА ВА УНИНГ ШОГИРДЛАРИ

Самарқанд вилояти, Ургут туманининг Ёус қишлоғида Қиёмжон ака Иброҳимовни катта-ю кичик яхши танийди. Чунки у киши 38 йилдан буён алоқаччилик касбини улуглаб, 19 минг киши истиқомат қиладиган Ёус қишлоғи аҳолисига хизмат қилмоқда. Қиёмжон ака қишлоқ алоқа бўлимига 1959 йили хат ташувчи бўлиб ишга кирди. Почта ишини иппидан-ипгасигача кунт билан ўрганди. Намунали хизмати боис қишлоқ аҳли ўртасида обрў-эътибор орттирди. Унинг меҳнатсеварлиги инобатга олиниб, 1961 йили қишлоқ алоқа бўлимига бошлиқ этиб тайинланди.

Ҳозирги кунда мазкур алоқа бўлими 1750 нафар нафақачиларга, 5065 та хонадонга хизмат курсатади. Қиёмжон ака почтачи узи хизмат курсатаётган, ҳудуддаги ҳар бир хонадон, ҳар бир мижоз ҳақидаги маълумотни яхши билиши керак деб ҳисоблайди. «Мана шунга амал қилган почтачининг ишида унум бўлади» дейди тажрибали почтачи.

Кейинги пайтларда жунатма, хат-хабарлар ва матбуот нашрларига обунанинг камайиши, нафақаларни тарқатишдан тушадиган фойданинг қисқариши Ургут тумани почтачилари олдида бир қатор муаммоларни кундаланг қўйди. Туман почта алоқа боғламасида утган йилнинг август ойида барча алоқа бўлимлари бошлиқлари иштирокида йиғилиш ўтказилди. Йиғилишда почта ходимлари нафақа тарқатиш билан чекланиб қолмай, қўшимча хизмат турларини кўпайтиришга алоҳида эътибор бериши зарурлиги ҳақида гап борди. Мазкур йиғилишда қатнашиб қайтган Қиёмжон ака ходимлари билан хонадонма-хонадон юриб, аҳолидан электр

қуввати учун тўлов ҳақларини йиғиб олиш, почта маркази, хатжилд, ойнахатларни сотиш каби хизматларни курсата бошлашди. Бу иш тезда ўз самарасини курсатди.

Қишлоқ алоқа бўлими почтачилари Маманазар Мирзаев, Комил Қаҳқоров, Остон Қобилов, Насим Рағибоев, Маҳмуд Саидов, Тўқсонбой Имомов ва Эшмурод Холовларнинг қўлни қўлга бериб ишлашлари туфайли бўлимдан ҳеч ким ишсизлар сафига қўшилмади. Бу ўз навбатида бўлим бошлиғи Қиёмжон аканинг қувончига қувонч қўшди.

Утган йил якунига бағишланган йиғилишда Ургут тумани почта алоқаси боғламаси бошлиғи Юсуф Пулатов IV чорак якунининг голиби сифатида Ёус алоқа бўлими бошлиғи Қиёмжон Иброҳимовга эътибор қўйди. Тошхона экан, «Сиз каби тажрибали, фидойи алоқачилар билан фахрланамиз» деб айтди. Бу Қиёмжон Иброҳимовнинг хизматларига берилган ҳаққоний баҳо эди.

Ибодат ОДИЛОВА,
Самарқанд вилояти

• Сизга қандай хизмат кўрсатишмоқда?

БЎСТОНЛИК АЛОҚАЧИЛАР

Жиззах вилоятининг Зарбдор туманида Бўстон кўрғони жойлашган. Бу кўрғонда турли элат ва миллатга мансуб 9200 дан зиёд аҳоли истиқомат қилади. Кўрғон аҳолисига «Бўстон» алоқа бўлими ходимлари почта хизмати кўрсатишмоқда. Мазкур алоқа бўлими бошлиғи Илҳом Равшановнинг хизматидан аҳоли мамнун. Чунки бу йигит ширинсўзлиги, яхши муомаласи билан кўрғон аҳолисининг ҳурматига сазовор бўлган. Почта боғламасида оддий операторликдан иш бошлаган Илҳом Равшанов ишни намунали ташкил қилиши, ишбилармонлиги туфайли «Бўстон» алоқа бўлими бошлиғи вазифасига ўтказилди.

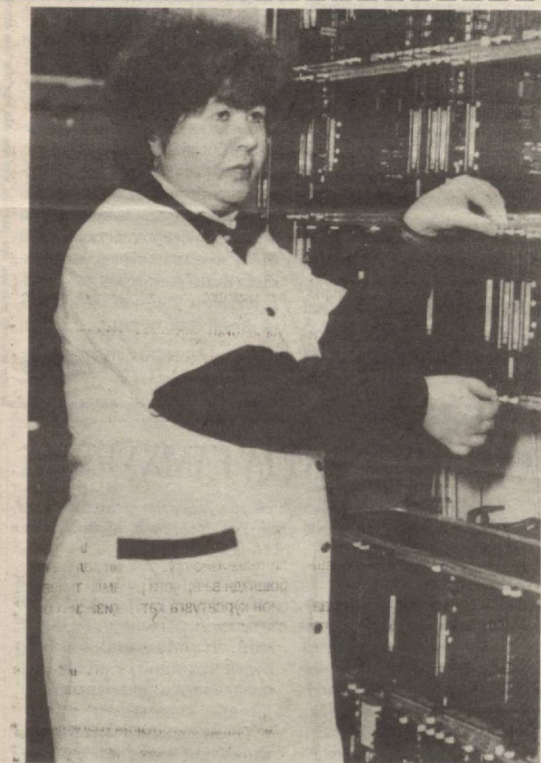
Ўзига билдирилган ишонччи оқлаш, ишни янгича ташкил қилиш ниятида И. Равшанов жонқурлик билан хизмат қилмоқда. Алоқа бўлимидаги хоналар шинам ва озода, барча керакли нарсалар тартиб билан жойлаштирилган. Бу хоналарга қиш фаслида ҳам ташриф буюрсангиз «баҳор фаслими» деб ўйлайсиз. Чунки бу ерда бир-биридан чиройли гулларни кўриб завқланасиз.

Алоқа бўлимида почта қоидаларига оид курсатмалар, тарифлар, обуна рекламаси, сотувдаги газета ва журналлар, хатжилд, ойнахат, маркалар, рекламаси етарли даражада намоён қилинган.

Бўстон алоқа бўлимининг иқтисодий-молиявий томонини таҳлил қиладиган бўлса, алоқа бўлимида 1996 йили 170 минг сўмлик иш режаси белгиланган эди, режа 183 минг сўм миқдоридан ортиги билан бажарилди. Алоқа бўлимида 420 нафар нафақачи ва 115 нафар ёрдам пули олувчиларга хизмат курсатиляпти. Юқорида айтиб ўтилган ишларни намунали олиб боришда почтачи Лола Иброҳимованинг ҳам ҳиссаси катта. Бўстон кўрғонига келган хат-хабар, газета ва журналларни вақтида эгаларига етказиб бериш почтачилар зиммасига юклатилган. Бир четдан кузатганда бу оддий ишга ўхшайди, лекин жуда масъулиятлидир.

Ҳозирги кунда Бўстон алоқа бўлими ходимлари Инсон манфаатлари йилида аҳолига намунали алоқа хизмати кўрсатиш учун сидқидилдан меҳнат қилмоқдалар.

Н. ҚУНИШЕВА,
Зарбдор туман почта алоқа боғламасининг иқтисодчиси

Яқин орада Тошкентдаги электрон АТСлар сафига яна бир ўн минг абонентга мўлжалланган янги 25-АТС қўйилади. Мазкур АТСнинг станция муҳандиси Галина Александровна БЕКИРОВА алоқа жиҳозларини кўздан кечирмоқда.

Сураткаш Т. ЛУТФУЛЛАЕВ

Республикамиздаги барча корхоналарнинг раҳбарлари ва аҳоли диққатига!!!

Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиолоштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси шунга маълум қиладик, 1997 йил май ойидан босқичма-босқич Тошкент шаҳридаги 16, 32, 33, 36, 39, 44, 62, 69, 91, 99 электрон АТСларнинг, шунингдек, ишга туширилиши мўлжалланаётган 25, 37, 52, 70, 73, 95 электрон АТСларнинг телефонларини етти та рақамлига ўтказиш бошланади. Юқорида қайд этилган АТСлардаги барча телефон рақамлари олдида «1» рақами қўйилади. Мисол учун, сиз кўнғирқоқ қилмоқчи бўлган рақамингиз 44-15-00 бўлса, унинг олдида «1» рақамини қўшиб, 144-15-00 рақамини терасиз. Ушбу руйхатга киритилмаган бошқа АТСларда эса ўзгариш бўлмайди.

ТАБРИКАЙМИЗ!

Қадрли **Нина Васильевна КАДЫСЕВА!**

Сизни муборак 55 ёшингиз билан кутлаймиз.

Сизга ҳамisha соғлиқ, бахт-саодат тилаймиз.

Хурмат билан Тошкент шаҳар

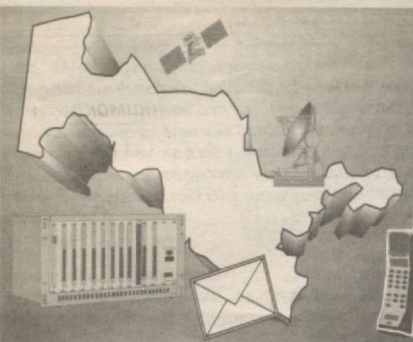
198-алоқа бўлимининг ходимлари

ЭЪЛОН

«ХАБАР» газетаси 1997 йил 17 мартдан ўз ҳисоб рақамлари ўзгарганини маълум қиладик:

Тошкент шаҳри
ИТПБ «АЛОҚАБАНК»
МФО 00401

Х/Р 20210000200155259001

АЛОҚАЧИ ҲАМРОҲИ

РАҚАМЛИ ТЕЛЕВИЗИОН КЎРСАТУВЛАР ҲАҚИДА

Йўлдош ва рақамли кабель телевизион кўрсатув учун аллақачон жаҳон стандартлари ишлаб чиқилган. Айни пайтда Телекоммуникация стандартлари Европа институти (ТСЕИ)да ММДС (кўпмиқозли микроўлқинли тақсимот тизими) учун стандарт ҳамда ер усти рақамли кўрсатув учун мосламалар устида ҳам ишланмоқда. Барча стандартлар учун умумий бўлган бошқа қисмлар (телематн ва мувофиқлаштириш хизматлари) ҳам низоёсига етказилган. Маълумот узатиш ва интерактив хизмат бўйича материаллар йил охиригача тугалланади. Бироқ мутахассислар стандартларни доимий равишда такомиллаштириш керак деб ҳисобламоқдалар.

Айни вақтда шахсий компьютерлар ишида ва газеталарни чоп этишда юксак суръатга эришиш учун дастурлар хусусидаги ахборотларни узатишда рақамли маълумотлар хизматидан фойдаланиш борасида ҳам бош қотирилмоқда. Аппарат воситалари дастлабки босқичда лойиқлаштирилиши керак бўлган бир пайтда дастурий таъминот такомиллаштирилади ва унинг янги шакллари қабуллагичга ўрнатилади. Бундай хизматлар харидорларни қизиқтиради.

Катъий ихтисослашувни яратиш сифатни ошириш ва таннархни камайтириш учун керакли рақобатни чеклаган бўлур эди. Аммо бу номувофиқ қабуллагичларнинг пайдо бўлишига олиб келиши мумкин. Умумий келишуга эришилмаган шартли кириш тизимида айниқса жиддий тафовутлар вужудга келиш эҳтимоли бор. Харидор йўлдошли, кабель ва ер усти рақамли телевидениелари стандартларидаги фарқлар тухайли масалани, унинг йўлдошли қабуллагичи ер усти дастурини қўшимча қурилмасиз қабул қилмаслигига ишонч ҳосил қилади.

Микросга шундай бир қабулловчи аппарат воситасини харид қилиш маъхул келган бўлур эдики, токи хар хил қабуллагичларга дастурий карточкаларни ўртаниш йўли билан бир дастурдан бошқасига ўтиш мумкин бўлсин. Бундай ускуналар ишлаб чиқарувчилар томонидан такомиллаштирилмоқда.

ММДС тизимида кабелдан фойдаланиш, дастлабки сармоя харажати ва йўлдошли тизим мураккабликларини енгиб ўтиш зарурати йўқлиги сабабли уларга қизиқиш ошмоқда. Европада частоталарни белгилаш масаласида баҳслар қизиб кетди. Европа Иттифоқи 40 ГГц доирасидаги спектрларни узатиш учун 2 ГГц олишни хоҳлайди. Телекоммуникацион, купканалли бир йўналишдаги кўрсатув хизмати ва интерактивлиги бир жойга боғлаш имконини берувчи уяли интерактив кўрсатув марокли ички интерактивдан дарак бермоқда. Радиотелефон хизматлари айнан шу диапазон ёки алоқиди диапазонлардан фойдаланиши мумкин. Британиянинг янги Jopika хизмати 4 ГГц диапазонида ишлайди. 40 ГГц доирасидаги диапазон бутун Европа учун ароқли бўлгани ҳолда айрим мамлакатлар нисбатан паст частоталардаги диапазонларга эга, шунинг учун рақамли телевизион кўрсатувда ММДС учун икки ихтисослашган мавжуд: бири — йўлдошли стандартта мослаштирилган, нисбатан юксакроқ частоталардаги диапазонлар учун, бошқа

Светлана Муродовна КАГАРЯН 1958 йилдан буйн алоқа соҳасида хизмат қилиб келмоқда. Тажрибали алоқачи бугунги кунда Тошкент шаҳридаги 78-АТСда меҳнат қилаётир.

Суратқаш Т. ЛУТФУЛЛАЕВ

ПОЙТАХТ ВИЛОЯТИНИНГ УЯЛИ ТЕЛЕФОНЛАРИ

Пойтахт вилояти алоқа воситаларини замонавий техника билан таъминлаш борасида амалга оширилаётган тадбирлар уяли телефон турини жорий этишни ўз ичига олади. Тўрт йилдан буйн Тошкентда «ЎЗДУНРОБИТА» қўшма корхонаси фаолият кўрсатмоқда. Вилоятдаги ва пойтахтга яқин Келесдаги минглаб микозлар унинг хизматидан фойдаланмоқдалар. Вилоятнинг бошқа туманлари ҳудудларига ҳам уяли алоқа кириб бормоқда. Қиррай туманида эса «ЎЗДУНРОБИТА» қўшма корхонасининг асос станцияси ўрнатилди. Унинг фаолият майдони бутун туманингина эмас, қўшни Чирчиқ ва Юқори Чирчиқ туманларини ҳам қамрайди.

Жорий йилнинг иккинчи чорагида Олмалиқда уяли алоқа тармоғини қуриш назарда тутилган. «ЎЗДУНРОБИТА» қўшма корхонаси бу ерда ҳам фаолият майдони Оҳангарон ва Пскент туманларини қамрайдиган қурилмалар ўрнатишни мўлжалламоқда. Қисқа вақт ичида пойтахт вилояти ҳудудининг 70 фоизида уяли радиотелефон алоқаси ўрнатилади. Бу ҳар бир мижозга нафақат маҳаллий ҳудудларда, балки Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон ва жаҳоннинг бошқа мамлакатларидаги фарқлар билан алоқага киришиш имконини беради.

К. ТҮЛАГАНОВ

«ЎЗДУНРОБИТА» қўшма корхонаси ва Тошкент вилоят электралоқа корхонаси мутахассислари вилоят ҳокимияти ва маҳаллий ҳокимиятлар кўмаги билан пойтахт вилоятида уяли алоқани ривожлантириш дастурини амалга оширмоқдалар. Яқин бир яримикки ой ичида Чирчиқ ва Янгийўлдаги асос станциялар қурилиши тугалланади. Бу шаҳарларда жиҳозларни ўрнатиш, уяли алоқа билан

маҳаллий алоқани мувофиқлаштириш, шунингдек, шаҳарларо ва халқаро телеармоқларига мослаштириш бўйича монтаж ишлари жадал олиб борилмоқда. Мазкур ишшоотларни ишга тушириш Чирчиқ станциясидан қўшни Бўстонлик, Юқори Чирчиқ ва Паркент туманларининг катта қисмида, Янгийўл станциясидан эса Янгийўл ва Чирчиқ туманларида тўла равишда мобиль алоқадан фойдаланиш имконини беради.

Республикамиз мустаклиги шарофати билан эфирдан фойдаланишда бир қанча эриқликларга эришилди. Илгари фақат Тошкент ва Москва телевидениелари эфирга узатилган бўлса, эндиликда вилоятлар, шаҳар ва туманларда ҳам телестудиялар ташкил этилмоқда. Улар ҳеч қандай тўсиқсиз ўз дастурларини намойиш қилмоқда. Телестудияларнинг кўпайиши ахборот ва янгиликларнинг тарқатилишида муҳим аҳамият касб этаётир. Лекин, баъзи телестудияларнинг иш сифатидан қониқисиз ҳосил қилиш қийин. Эфирни назорат қилувчи мутасаддиларнинг масъулияти ҳақида ҳақли савол туғилади: улар қайқу қарашлиятти?!

Биргина Фаргона водийсининг ўзида 10 дан ортиқ телестудия бор. Агар қўшни Қирғизистон телевидениеси ўз кўрсатувини бошласа, маҳаллий телевиденида намойиш қилмаётган кўрсатувга ҳалақат беради ёки 1 та каналдан

ЭФИР ИНТИЗОМНИ ЁҚТИРАДИ

бир дастур овозини эшитиб, иккинчи дастур кўрсатувини кўрасиз, гоҳи кўрсатув ярмида мутлақо тўхтаб, овоз ҳам, тасвир ҳам йўқолади. Кўрсатув берилаётган вақтда эфир тиниқлиги етарли даражада бўлмайди. Бизнингча, техник ходимлар малакасининг етишмаслиги ва такомиллашган техникадан фойдалан

- МУАММО
- МУЛОҲАЗА

маслиги тухайли ана шундай камчиликларга йўл қўйилмоқда.

Республика ҳудудида ҳар бир узатиш ва қайта узатиш телевизион станцияларининг ишлаган диапазонларини узаро ҳамда республикаларнинг аниқ станциялари билан келишилган ҳолда қайта тақсимлаш вақти етди. Электромагнит тўлқин тарқатиш мумкин, лекин тарқатиш ҳудудини чегаралаб бўлмаслигини унутмайлик. Эфир аниқлик ва интизомни ёқтиради.

М. НОРМИРЗАЕВ,
Ф. УМАРОВА,
Фаргона вилояти

Йўлдошли кўрсатув устидан назорат етарли эмаслигидан безовталандан кўпгина урта ва узок Шарқ, Жанубий Америка мамлакатлари назорат учун қулай ер усти рақамли телевизион кўрсатуви ва ММДСга қизиқиб қарамоқдалар. Бироқ, йўлдошли рақамли телевизион кўрсатувлар Таиланд, Гонконг, Жанубий Африка, Австралия, Бразилия ва АҚШда бошлаб юборилган.

Ҳар қалай, бошқа узатиш шакллари рақамли узатиш шаклига ўтиш йўли билан томошабин диққатини жалб қилиш ҳудуд қийин ва қабул қилувчи қурилманинг нархи 300 фунт стерлингдан кам бўлсагина мумкин, деган фикр билдирилмоқда.

Р. ОТАЕВ таржимаси

«СОНИ» БИЗНЕСМЕНЛАР УЧУН

Машҳур фирма юқори сифатли алоқани таъминловчи телефон аппаратларини ишлаб чиқармоқда

Одатдаги симли IT-A305 телефони туридан-турга бештагача телефон рақамини териш хотираси, рақамларни тез теришда эса унтагача телефон рақамини тера олиш, овоз кучайтиргич, дастурланган танаффус, охириги телефон рақамини тезда қайтадан териш имкониятига эга. Телефон ичига жойлаштирилган автожавоббергич тонал усулида рақам териш билан унга яқин вазифаларни бажариш, мазкур телефонга бўлган кўнғироқларни (19 та кўнғироқгача) рақамли ҳисоблагичда қайд қилиш, овозли индикатор орқали эшиттириш, хотирага ёзиб олиш вақти (4 минутгача) ва эълонлар режимини бошқариш, ахборотларни хотирадан тезликда топиш, кўнғироқни учуриб қуйиш, ёрдамчи овоз кучайтиргичлар ўрнатиш имконини беради. Хотира ташқи таъсирлардан ҳимояланган. Сўхбатни ёзиб олиш имконияти ҳам бор.

Симсиз икки каналли SPP-D15 телефон тизими ихчамгина симсиз телефон-гушак ва асосий қурилмадан ташкил топган. Тизимда гушак ва асосий қурилма орасида икки каналли алоқани таъминлаш, уч каналли конференцияни телефон орқали ўтказиш (олисдаги иккита абонент билан гушак орасидаги алоқани ўз ичига олган ҳолда), узатиш каналларини масофадан туриб узаро алмаштириш, учтагача телефон рақамини тургидан-турга хотира ёрдамида териш, охириги рақамни қайтариш, режалаштирилган танаффус (ҳам гушакда, ҳам асосий қурилмада) каби имкониятлар мавжуд. Тизим сўзлашув хавф-

сизлигини таъминлаш учун 256 та комбинацияли код (телефондан беғоналар фойдалана олмайдилар) ва батареяларни тежаб ишлаш тизимлари билан таъминланган.

Ичига автожавоббергич ўрнатилган SPP-A20 симсиз телефони истеъмолгача унта телефон каналли тақлиф этади. Мазкур телефонда унта телефон рақамини тез териш хотираси, шовқинларни йўқотишинг самарали тизими, ишлаш доирасидан чиққанлиги ҳақида сигнал бериш, 299 та комбинацияли кодлардан иборат хавфсизлик тизими, батареяларни тежаб ишлаш режимини каби имкониятлар мавжуд. Автожавоббергич тўққизтагача кўнғироқни қайд қилувчи рақамли ҳисоблагич билан жиҳозланган.

SPP-55 симсиз телефони «Сони»нинг энг оддий (лекин юқори сифатли) аппаратларидан биридир. у унта телефон рақамини тез тера оладиган хотира, 256 та комбинацияли кодлардан иборат хавфсизлик тизимларига эга. Охириги рақамини тез териш имкони, режалаштирилган танаффус ва батареяларни тежаб ишлаш тизимлари мавжуд. Ёрдамчи батарея телефон гушагининг етти кун илашини таъминлайди. Шунингдек, «Сони» ишлаб чиқарилган SPP-65, SPP-75, SPP-95, SPP-115 ва SPP-170 каби ранг-баранг аппаратлар ўзларининг амалий имкониятлари, чиройли ташқи курашлари, ишлашдаги қулайликлари билан истеъмолчиларга, айниқса бизнесменларга манзур бўлапти ва жаҳон бозорига ўзига хос уринни эгаллаб келмоқда.

Тўлқин ЛУТФУЛЛАЕВ тайёрлади

Ўзбекистонда электралоқа тармоқларини ривожлантириш лойиҳаси бўйича ўтказилган тендерда (танлов) голибликни қўлга киритган Япониянинг Mitsui end Co Ltd компанияси «Ўзимпексалоқа» — ташқи савдо фирмаси билан умумий ҳажми 11,3 миллиард япон иени миқдорига телекоммуникация жиҳозларини етказиб бериш бўйича учта шартнома имзолади.

Танлов утган йилнинг кузиде, Япониянинг ташқи иқтисодий ҳамкорлик фонди ва Ўзбекистон ҳукумати томонидан электралоқа тармоқларини ривожлантириш

Танловнинг «Фойдаланиш ва бошқарув тизимларини ташкил этиш» дастури бўйича голиби — Германиянинг Teleport Sachsen-Anhalt фирмаси бўлди. «Ўзимпек-

ТАНЛОВ ЯКУНЛАНДИ

учун 12,7 миллиард япон иени ажратиш тўғрисида тузилган шартномага асосан ўтказилган эди. Шартномага кўра Mitsui 251500 абонентга мўлжалланган коммунал тизими жиҳозларини, магистраль тармоқларда фойдаланиш учун мўлжалланган, узунлиги 1940 километр бўлган шиша толали алоқа кабели, Ангрэн—Қўқон—Наманган—Анджон—Фарғона, Самарқанд—Қарши ва Урганч—Туртқул йўналишларида фойдаланиш учун рақамли радиореле алоқа жиҳозларини етказиб бериши керак.

салоқа» мазкур фирма билан 251,1 миллион япон иени миқдорига шартнома тузди. Шартнома бўйича Teleport Sachsen-Anhalt жиҳозлардан фойдаланиш ва бошқариш учун зарур бўлган технология жиҳозларини тайёрлаб беради ва ушбу ускуналарни ишлаш учун маҳаллий ходимларни ўқитади. Лойиҳадаги барча ишларни икки йил ичида, яъни 1998 йилнинг охиригача тугаллаш режалаштирилган.

Т. МИРБОБО ўғли тайёрлади

Бугунги кунда электроника алоқа воситалари сифатида турли ахборотларни узатиш жараёнида ҳам алоҳида ўрин тутмоқда. Айниқса, бу усул электрон почта янглиг халқро аҳамият касб этаётир.

Америка Қўшма Штатларидаги миллий тиббиёт кутубхонаси ҳам биринчилардан бўлиб ана шу муҳим техник хизматдан фойдаланишга ўтди. Зие даргоҳининг халқаро алоқалар марказига ўрнатилган электрон почта эса «Мид-

ЭЛЕКТРОН ПОЧТА ОРҚАЛИ

лайн» тизими бўйича ишлашга мослаштирилди.

Шуниси эътиборга лойиқки, электрон почта орқали кутубхона ахборотлари Ўзбекистонга ҳам тарқатилмоқда. Буни тиббий адабиётларга доир маълумотномалар мисолида ҳам кўришимиз мумкин.

Гап шундаки, АҚШнинг Иллиной штати университети билан иккинчи Тошкент давлат тиб-

биёт институти ўртасида яқин ҳамкорлик муносабатлари йўлга қўйилди. Ана шу алоқа тўғрисида тиббиёт олий ўқув юрти АҚШ миллий тиббиёт кутубхонаси билан боғланди. Мазкур кутубхона турли зарур ахборотларни электрон почта орқали Тошкент давлат тиббиёт институтига юбора бошлади. Иллиной университети эса 270 нусхадан иборат тиббиёт оид адабиётларни тортиқ қилди.

А. АЛИЕВ

• БИЛАСИЗМИ?

«МИКРОФОН» ВА «ТЕЛЕФОН»

«Микрофон» ва «телефон» деган атамалар ана шу номдаги аппаратлардан анча кўнарқодир. Аслида 1827 йилда инглиз физиги Ч. Уитстон овозни кучайтирувчи механик асбоб ясаб, унга «микрофон» деган ном берган эди.

1845 йилда эса Тайлор деган капитан денгизда бурон кўтарилган пайтда сижилган ҳавони трубалар орқали юбориш йўли билан сигнал берадиган аппарат ихтиро қилди ва уни «телефон» деб атади.

БАКТЕРИЯЛАР — ТОҚ МАНБАИ

Америкалик олимлар шундай бир радио узатгич қурилмасини яратдиларки, у бактериялар ҳосил қиладиган электр токи билан ишлайди. Радиоузатгич товуш ва сигналларни 15 милагача етказиб бера олади.

Денгиз сувида эриган қанд моддалари билан озикланувчи мазкур галати бактериялар электр қувватини ҳосил қилади.

ЭНГ ЮҚОРИ КўРСАТКИЧ

Телеграфда шартли белгилар қабул қилишнинг энг юқори тезлиги секундига 17 белги ҳисобланади. Америкалик Макэлрос 1939 йили биринчи бор ана шу натижага эришган эди.

ЯНА БИР КАШФИЁТ

Француз олими Шарль Кро товушни ёзиб олиш тамойилларини ишлаб чиққан эди. Кро бу аппаратга палеофон деган ном қўйиб, унинг тузилишини тасвирловчи қорғозларни Франция академиясига юборди.

Кро билан қарийб бир вақтда немис муҳандиси З. Берлинер ҳам товушни ёзиб оладиган машина ясаб, уни «граммофон» деб атади. Аслида бу аппарат фонограмманинг такомиллаштирилгани бўлиб, 1888 йилда уни омма ўртасида намойиш қилишди.

Айни шу аппарат ҳозирги замон радиоларининг аجدоди ҳисобланади. Чунки унинг овоз чиқарадиган пластинкаси тузилиш тартиби жиҳатидан радиолаларнинг яси дискдан фарқ қилмайди. Граммофоннинг энг муҳим афзаллиги шу эдики, унинг пластинкаси худди радиолоа диски сингари товушдан исталганча нусха олиш имконини берди.

МАНГУ ЛАҲЗАЛАР

Овози дастлаб пластинкага ёзиб олинган ўзбек санъаткорларидан бири Мулла Тўйчи Тошмухамедовни суронли 1905 йилда Рига шаҳридаги граммофон жамиятига тақлиф қилишди. Натижада ийгирадман ортиқ халқ куйлари ва мақомлари унинг ижросида пластинкага ёзиб олинди.

Бу ажойиб иш тўғрисидаги маълумотнинг тенги йўқ овозини келгуси авлодлар учун абадиятга сақлаб қолишдан ташқари, ўзбек музикасининг довури рус ва бошқа Европа халқлари ўртасида кенг бўлди.

Самарқанд вилояти, Нарпай тумани электралоқа боғламасининг бош муҳандиси Собиржон ака БЕРДИЕРОВНИ доимо ёшлар орасида учратиш мумкин. Бу гал малакали мутахассис техник Ҳамиджон ҚУРБОУВГА иш юзасидан зарур йўл-йўриқ, маслаҳат бермоқда.

Суратқаш Қозимжон ЎЛМАСОВ

ERICSSON ВА «СВЯЗЬИНВЕСТ» ЎРТАСИДА БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

1996 йил ноябрь ойини охирида Ericsson фирмаси Россиянинг «Связьинвест» Ҳиссасдорлик Жамияти билан умумий қиймати 145 миллион долларга тенг бўлган битимни имзолади. Ушбу битимда АХЕ рақамли коммутация тизимларини 1997 йилдан 1998 йилгача етказиб бериш шартлари кўзда тутилган. Ericsson фирмасининг жиҳози минтақавий компания-операторларига етказиб берилди. «Связьинвест» Ҳиссасдор-

лик Жамияти қайси минтақани танлаш ҳуқуқини узида қолдирди. Ericsson билан тузилган мазкур битим Россия Президентининг «Россия халқ телефони» дастурини ҳаётга тадбиқ қилиш йўлидаги дастлабки қадам бўлади. Президент дастури 10 йилга мўлжалланган бўлиб, телефон тармоғида рақамлар сифимини кўпайтириш ва телекоммуникация хизматлари сифатини оширишга қаратилган.

«Алоқачи ҳамроҳи» — «Спутник связиста» саҳифаларига Т. ЛУТФУЛЛАЕВ масъулдир.